

BILTEN

AGENCIJA ZA PREDŠKOLSKO OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE

januar - mart 2023. godine

AGENCIJA ZA PREDŠKOLSKO
OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Dragi eTwinneri

Veoma uspješno smo završili još jednu eTwinning kalendarsku godinu. Rezimirajući rezultate dosadašnjeg rada, svih realizovanih aktivnosti i planiranih ciljeva, možemo da budemo veoma zadovoljni. Na osnovu objektivnih pokazatelja i svih nepredvidivih situacija iz prethodnog perioda naš tim ide u narednu kalendarsku godinu sa jasnim ciljevima i prioritetima važnim za unapređenje eTwinning zajednice u Bosni i Hercegovini.

*Nova kalendarska godina sa sobom donosi i novu eTwinning godišnju temu „Inovacije i obrazovanje“ kao i novu „Proljećnu kampanju“, a u svim školama donosi i novo polugodište u školskoj 2022/23. godini. Sa svim pobrojanim novim aktivnostima i naš eTwinning možemo nazvati pomalo „novim“. Koordinatorica eTwinning-a za BiH, **Alisa Ibraković** je kroz strateško planiranje u saradnji sa članovima našeg tima na najbolji način predložila novi taktički pristup u kojem je ulogu zamjenice koordinatorke preuzela naša **Hašima Ćurak**, dok su na istim pozicijama ostale **Nataša Kokoruš, Adnan Obranović, Sandra Čuljak, Antonela Marjanović, Dragan Pinjuh i Branka Popić**. Naša kolegica **Svetlana Bjelić** preuzela je ulogu prevodioca za određene eTwinning materijale.*

Vjerujemo da će ovakav taktički pristup uz odlično planiranje, kao i znanje i vještine svih učesnika našeg tima doprinijeti ostvarenju svih postavljenih ciljeva.

Ne preostaje nam ništa drugo nego da uz novu godišnju temu „Inovacija i obrazovanje“ te kako biti kreativan uz eTwinning, započnemo i našu uobičajenu praksu objavljivanja prvog ovogodišnjeg eTwinning biltena.

I dalje ćemo biti spremni da odgovorimo na sva Vaša pitanja, zahtjeve te da u svakom smislu budemo podrška jedni drugima na ovom putu zvanom kvalitet obrazovanja. Širenjem ideja, dobrih praksi i kreativnih rješenja za moguće zadatke samo ćemo ojačati ovu najveću zajednicu nastavnika za učenje. Na ovaj način ne pomažemo samo nama, već mislimo na budućnost naše djece, a samim tim i naše zemlje.

Uvijek uz Vas,

Vaš eTwinning tim

Godišnja Tema

Dragi eTwiner-i,
vrijeme je da se upustite u novu Godišnju eTwinning avanturu na temu
„Inovacija i obrazovanje: Biti kreativan uz eTwinning“ .

Sloboda pruža kreativnost!

Dozvolite sebi i svojim učenicima slobodu da razviju vlastite ideje i kreativno razmišljanje. Vratite se sokratskim metodama, inovacijama i podršci učenicima da razviju vlastito mišljenje, javno govore, djeluju i zamišljaju vlastitu budućnost! Nastavnici treba da pomognu učenicima da razviju kritičko mišljenje i izraze svoje kreativne stavove.

Mnogo više o godišnjoj temi pročitajte na našoj platformi.

<https://school-education.ec.europa.eu/en/insights/news/etwinning-theme-year-2023-innovation-and-education-being-creative-etwinning>

Zašto su kreativnost i inovativnost važni u obrazovanju?

Koja li je tajna „zdravog obrazovanja“?

Sve države pokušavaju unaprijediti svoje obrazovanje. Neke to rade vrlo sistematično, precizno, na osnovu istraživanja, praćenja, eksternih evaluacija i samoevaluacija, na osnovu brojnih analiza dok druge idu nekim drugim, možda nešto težim putevima. Postoje zemlje koje su uložile milijarde dolara u informaciono-tehnološke planove i postale jedne od vodećih zemalja u svjetskoj ekonomiji. Ono što je definitivno i ono o čemu se govori posljednjih nekoliko decenija, jeste da sadašnje društvo treba biti društvo znanja, a da bi se to postiglo, neminovne su sistemske promjene u obrazovnim sistemima i neophodno je cjeloživotno učenje. Po ko zna koji put u tim dobrim primjerima „zdravog obrazovanja“ pomenut ćemo Finsku, zemlju koja je primjer najboljih obrazovnih sistema u svijetu

Primjer Finske se upravo navodi kao krunisanje kreativnosti i inovativnosti u samoj učionici. Takav koncept je prisutan u čitavoj školskoj zajednici i svim zainteresovanim stranama koje se bave odgojem i obrazovanjem. Kroz primjere dobre prakse i uvođenje kreativnosti i inovativnosti u svakodnevnu praksu, vodili su se sljedećim principima:

- Da svoje znanje konvertuju u djelo
- Da unaprijede svoje vještine kritičkog rasuđivanja
- Da pokažu svoje razumijevanje
- Da konstruktivno sarađaju jedni sa drugima

Odgajno-obrazovne ustanove se moraju razvijati i prilagođavati kako bi ispunile svoju osnovnu zadaću: odgajati i obrazovati djecu i učenike tako da budu spremni za naredne nivoe obrazovanja te da budu uspješni u kompleksnom, povezanom svijetu koji se suočava s brzim tehnološkim, kulturnim, ekonomskim i demografskim promjenama.

Koncept „kreativnosti” kao poželjnog atributa u obrazovanju postoji već dugo. U posljednje vrijeme sve veći broj zemalja ističe kreativnost u svojim nastavnim planovima i programima. Ali dug je put od otvorenog priznavanja važnosti kreativnosti do sistemskog i svrsishodnog podržavanja njenog uključivanja u nastavni proces. Prvi i vjerovatno najvažniji korak uključivanja kreativnosti jeste uključivanje u kurikulum i kontinuirano postavljanje pitanja da li je kreativnost integrisana u nastavne planove i programe i koji se konkretni savjeti daju nastavnicima? Mogli bismo odmah odgovoriti da je očigledno da teorija i praksa nisu jedno te isto i kako imamo saznanja da u prethodnom periodu naši nastavnici nisu dobijali adekvatnu podršku da obrazovne politike pretvore i u svakodnevnu praksu.

Primjena inovativnih nastavnih strategija u učionici trebala bi unaprijediti nastavne metode. Raditi na jasnom predstavljanju potreba koje su neophodne u razvoju naših profesija, što je upravo ono što tražimo od naših učenika. Vjerovatno nema boljeg načina učenja i vođenja od zadavanja primjera i samog učešća u savladavanju novih zadataka. Da bismo ostvarili naše ciljeve moramo stoga postaviti i inovativne strategije. Trebamo identifikovati prostor za napredak i ulagati u pripremu nastavnih jedinica. Dobra priprema zahtijeva vrijeme, stručnost, ali isto tako dobra priprema za čas je pola urađenog posla. Na tom putu, stvaramo nešto novo ili prilagođavamo postojeće metode. Mi preuzimamo rizik. Možda nećemo uspjeti odmah, ali pokušavamo ponovo. Mi ponavljamo i na taj način uspostavljamo kulturu inovacija i kreativnosti u učionici koja inspiriše naše učenike da učine isto.

Zar nije veća vjerovatnoća da ćemo naučiti više aktivnim učešćem u nastavi (postavljanjem pitanja, saradnjom na projektima ili rješavanjem problema) nego kada naši učenici pasivno sjede na svojim mjestima punih 45 minuta tokom predavanja? Odgovor može biti da je inovacija u obrazovanju znači raditi ono što je najbolje za sve učenike. Ako je to tako, onda možemo sigurno zaključiti da i nastavnici, nastava i kurikulum moraju biti fleksibilni. Moramo navesti učenike

da razmišljaju i postavljaju pitanja. Moramo probuditi njihovu znatiželju i pronalaziti načine da zadržimo njihovu pažnju. Bez ispravnog stava, inovacija je samo mrtvo slovo na papiru, a umjetnost u obrazovanju tada propušta nova dostignuća jer samo na taj način možemo pratiti obrazovne trendove i nove tehnologije.

....I šta ćemo sad?

eTwinning

eTwinning vijesti:

 Državna organizacija za podršku zajedno sa eTwinning ambasadorima održala je zajednički godišnji sastanak 24. 1. 2023. godine u Sarajevu. Sastanak je bio veoma uspješan, sa puno novih ideja za unapređenje eTwinning aktivnosti u Bosni i Hercegovini.

 eTwinning radionice, Orašje i Odžak, 11. 1. 2023. godine „Evropska platforma za školsko obrazovanje: Šta? Kako? Gdje? Ko?“ u organizaciji eTwinning Državne organizacije za podršku i Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Posavske.

 Dan sigurnijeg interneta, koji se obilježava 7. februara svake godine, obilježili su i naši eTwinning ambasadori u saradnji sa eTwinning ambasadorima iz regiona te uz podršku Državne organizacije.

 Kreativnost uz eTwinning počinje s motiviranim kreativcima! U utorak, 7. 2. 2023. godine u Foči je održana eTwinning obuka za odgajatelje iz Foče i Rogatice.

 Napredna obuka za eTwiner-e. Još jedna u nizu promocija ESEP portala i eTwinning mreže realizovana je 23. 2. 2023. godine u Javnoj ustanovi za predškolski odgoj i obrazovanje „Ivančica“ u Usori.

 Obuka „Uz eTwinning je lakše“ za nastavnike i stručne saradnike JU OŠ „Sveti Sava“ iz Zvornika, održana je u Zvorniku 28. 2. 2023. godine.

 Obuka „Kreativnost uz eTwinning počinje s motiviranim kreativcima!“ za odgajatelje, stručne saradnike i direktore, javnih predškolskih ustanova iz Zvornika i Bijeljine, održana je u Zvorniku 28. 2. 2023. godine

 Promocija ERASMUS + projekata eTwinning i EPALE:

- Bihać (Pedagoški fakultet Univerziteta u Bihaću) 9. 3. 2023. godine
- Banjaluka (Filozofski fakultet Univerziteta u Banjaluci) 10. 3. 2023. godine
- Mostar (Fakultet prirodoslovno - matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru) 22. 3. 2023. godine.

Međunarodni događaji:

eTwinning državna organizacija za podršku Bosne i Hercegovine je putem javnog poziva odabrala dva eTwinning direktora srednjih škola za učestvovanje na eTwinning seminaru u Beratu, Albanija.

Naziv eTwinning seminara je „Direktori VET i drugih srednjih škola zajedno na Evropskoj platformi za školsko obrazovanje”.

Seminar se održao u Beratu, Albanija, u periodu od 27. do 29. marta 2023. godine.

Ciljevi seminara su saradnja direktora VET i drugih srednjih škola i jačanje njihove uloge u osnaživanju i uključivanju njihovih nastavnika u korištenju Evropske platforme za školsko obrazovanje u učionici.

Seminaru su prisustvovali:

Dajana Božić, direktorica JU Gimnazije Prnjavor iz Prnjavora, i

Elvira Jašarbašić, direktorica Srednje zubotehničke škole iz Sarajeva.

Ambassadors Online Course 2023

Naši novi ambasadori Miloš Džoković i Sanela Dolić su učestvovali na onlajn kursu za novoizabrane eTw ambasadore koji je realizovan od 27. februara do 2. marta.

Ciljevi ovog onlajn kursa su:

- Saznati više o ulozi ambasadora eTwinning-a
- Otkriti svoje alate kao ambasador eTwinning-a
- Razjasniti prioritetna područja kao ambasador eTwinning-a
- Izraditi akcioni plan.

<https://academy.europa.eu/courses/etwinning-ambassadors>

Online Professional Development Workshop for Initial Vocational Education and Training, 1 - 3. mart 2023. godine.

Kako me eTwinning može podržati u dizajniranju kombinovane mobilnosti učenja u Erasmus+ projektima?

Olajn sastanku za VET škole prisustvovala su Lejla Hujdur, Srednja ekonomska škola i Šemsija Kulenović, Srednja zubotehnička škola, iz Sarajeva.

PS. Rezimiranjem događaja i svih susreta u ovom kratkom periodu (JANUAR - MART 2023.), Državna organizacija saopštava da je ove događaje posjetilo više od tri stotine učesnika, što je veliki uspjeh i iznad svih očekivanja za prvi kvartal 2023. godine.

Hvala svima na saradnji u planiranju i realizaciji nabrojanih događaja.

eTwinning

Nova kalendarska godina – „Novi/stari ambasadori“

Želimo obavijestiti sve učesnike eTwinning platforme da je eTwinning Državna organizacija za podršku odabrala putem Javnog poziva Nove/stare eTwinning ambasadore. Za izbor novih kandidata uzeti su i dodatni kriteriji: aktivnosti na eTwinning portalu, inovacije u nastavnom procesu, obrazovni profili i profesija kandidata, aktivno integrisanje eTwinning-a u nastavni proces i regionalna rasprostranjenost.

Odabrani eTwinning ambasadori su:

1. Lejla Hujdur, JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo
2. Sanela Dolić, PU „Mali princ“, Banjaluka
3. Miloš Džoković, PU „Čika Jova Zmaj“, Foča

Odabrani eTwinning ambasadori su upoznati s daljim obavezama i odgovornostima.

Sve informacije i kontakte o BiH eTwinning ambasadorima možete naći na:

<https://www.etwinning.net/bs/pub/community/countries/country.cfm?c=70>

eTwinning

Za mnogo dobrih bilten senzacija! (slijedi) Mjesečna doza eTwinning vibracija!

Vođeni godišnjom temom, inovativnim pristupom u nastavnom procesu i kreativnim idejama koje smo imali prilike vidjeti i nagraditi u prethodnom eTwinning periodu, bilo je zaista teško odlučiti se kog eTwinner-a intervjuisati na ovu temu jer, u suštini, svi naši eTwinner-i su „zvijezde vodilje“ u obrazovnim procesima BiH, posebno kada je riječ o inovativnom pristupu i kreativnosti.

Ali kako to obično biva, morali smo se odlučiti za jednu osobu. Ovim intervjuom samo potvrđujemo da ova osoba, kroz ovu eTwinning avanturu u BiH, pruža samo najbolje obrazovne prakse, ideje i kontinuiranu promociju eTwinning-a.

Naša sagovornica i dugogodišnja članica eTwinning zajednice je iskusna eTwinner-ka, nastavnica engleskog jezika i historije, dugogodišnja eTwinning ambasadorica, direktorica osnovne škole, promoterka eTwinning-a kako u zemlji tako i na međunarodnim događajima, vječni optimista, pozitivista i osoba koja svoje ciljeve dovodi do djela. Zbog svega navedenog, naš izbor za ovaj intervju je izvanredna i po svemu posebna eTwinner-ka, Azra Šošević Halvadžija. Azra je trenutno direktorica Osnovne škole „Bijelo Polje“ u Mostaru i ambasadorica eTwinning-a u BiH.

Draga Azra, veliko nam je zadovoljstvo što ćete upravo Vi biti naš PRVI sagovornik u PRVOM ovogodišnjem eTwinning biltenu. Prateći godišnju temu i naša pitanja će biti vezana za promociju inovativnosti i kreativnosti u odgoju i obrazovanju.

 Vjerujem da je većina nastavnika prepoznala ono što ste radili i kao nastavnica, ali i ono što radite kao direktorica Vaše škole kada je u pitanju eTwinning. Možete li nam nakon svih ovih godina reći da li je i na koji način eTwinning uticao na unapređenje Vašeg rada i Vašeg profesionalnog razvoja?

Itekako je eTwinning uticao na moj profesionalni razvoj i želju za stalnim učenjem. Svi prvi koraci u nešto novo su nesigurni, pa sam tako, nesigurno, i ja prije otprilike osam godina počela da istražujem eTwinning u želji da uvedem inovacije u svoje časove. Uz prisustvo različitim online i onsite događajima trudila sam se da nadogradim svoja znanja, da

se umrežim sa nastavnicima širom Evrope, ali i da svojim učenicima donesem dašak drugačijeg u učionicu. Upoznavali smo se sa drugarima i razmjenjivali različite ideje. Koristili smo i web alate, a sa web alatima učenicima je bilo puno zanimljivije i kreativnije. Čak su neki od njih redovno pripremali kvizove za provjeru znanja, kreirali smo naše zajedničke e-knjige, snimali videa i sve to dijelili sa vršnjacima.

Možete li izdvojiti eTwinning događaj koji je posebno uticao na Vaš profesionalni razvoj?

Jedan poseban eTwinning događaj iz 2018. godine bila je Međunarodna eTwinning konferencija za eTwinning ambasadore na evropskom nivou, održana u Beogradu. Konferencija mi je pružila priliku, pored susreta sa kolegama iz cijele Evrope, da budem moderator jedne radionice. Znae, nije baš lagan zadatak stati pred svoje kolege, profesionalce i edukatore iz različitih država i različitih školskih sistema, održati radionicu, a pri tome zadržati njihovu pažnju. To iskustvo me zaista obogatilo u svakom pogledu.

Koja je za Vas najinovativnija stvar koju ste napravili u učionici ili Vašoj školi?

Bilo je zaista lijepih trenutaka. Sjećam se video linkova sa učenicima iz Holandije i Slovačke. Učenici mnogo toga nauče, ali i steknu komunikacijske vještine koje su veoma bitne kada je jezik u pitanju. Također se sjećam dolaska TV ekipe i snimanja priloga o jednom našem eTwinning projektu. To je bilo posebno iskustvo za njih nekoliko koji su trebali govoriti pred TV kamerama. Nakon završenog intervjua, ozarenih lica su mi rekli: „Nastavnice sad možemo sve!“ To je poseban osjećaj kada vidite zadovoljna lica vaših učenika.

Šta je za Vas inovativnost u nastavnom procesu?

Inovativnost u nastavnom procesu je ono što mi stvaramo sa našim učenicima. Do nas je koliko želimo da ih usmjerimo i motivišemo. Svaki novi dan je jedna nova prilika da kreiramo nešto novo i uspješno. Trebamo iskoristiti prostor i vrijeme provedeno sa našim učenicima. To su budući naučnici, mislioci i kreatori novih ideja i budućeg društva.

Kao iskusni eTwiner, šta biste rekli nastavnicima u BiH? Zašto da se priključe ovoj najvećoj zajednici nastavnika u Evropi?

Samim tim što ova zajednica postoji već 18 godina u Evropi, mislim da govori mnogo toga. To je zajednica koja okuplja milion nastavnika, zajednica koja nam pruža svakodnevnu podršku, zajednica sa kojom rastemo i usavršavamo se. Kažu da je čovjek bogat onoliko koliko upozna različitosti u svom životu. Kao eTwiner mogu reći da sam bogata jer pripadam toj porodici i mnogo dragih lica sam upoznala kroz svoj rad. Zaista je sreća imati takve ljude uz sebe. Upravo zbog ovih

razloga vrijedi biti dio ove jedinstvene zajednice, jer u eTwinning-u zajedno rastemo, zajedno učimo i zajedno se radujemo uspjesima.

Draga Azra, hvala Vam mnogo što ste izdvojili vrijeme za naš razgovor. Nadamo se da će Vaš entuzijizam i uspjeh ići samo uzlaznom putanjom te da ćete Vašim primjerima rada i dobrih praksi pomoći mnogim nastavnicima u Bosni i Hercegovini i šire.

Saradnja je ključ uspjeha te se i mi, kao Državna organizacija za podršku, radujemo nastavku naše saradnje i slavljenju naših zajedničkih uspjeha. Do nekog sljedećeg viđenja želimo Vam još mnogo inovativnih pristupa i kreativnosti u svakodnevnom radu,

eTwinning tim

eTwinning

Digitalni alati za kvalitetnije obrazovanje

Dobrodošli u Worksheet Crafter. Ovaj vam program omogućava izradu radnih listova iz matematike, jezika i prirodnih i društvenih nauka za vaše učenike. Radni list Crafter razvijen je i testiran u saradnji s nastavnicima te ga vrlo lako mogu koristiti i manje iskusni korisnici.

Možete pohraniti korisnički definirane radne listove i dijeliti ih s kolegama na Marketplace-u. Također, možete koristiti svoje stavke u drugim aplikacijama kao što je Microsoft Word.

Pogledajte sljedeći popis za pregled najvažnijih prednosti Worksheet Craftera:

Prilagođen korisniku

U Worksheet Crafter-u možete izraditi matematičke radne listove sa **samo nekoliko klikova**.

Brojni artikli dostupni

Worksheet Crafter nudi brojne stavke koje se mogu dodati na vaš radni list samo jednim klikom.

Kopiranje prilagođenih stavki u Word

Želite li također **brzo i jednostavno** izraditi radne listove u drugim aplikacijama kao što je Microsoft Word? Jednostavno upotrijebite mogućnost Worksheet Craftera za kopiranje pojedinačnih stavki ili cijelih radnih listova u druge aplikacije u obliku slika.

Generator vježbi i primjera prilagođen korisniku

Zahvaljujući Generatoru vježbi prilagođenom korisniku u Worksheet Crafter-u možete jednostavno stvarati **vježbe uključujući listove rješenja**.

Tržište za radne listove

Podijelite svoje radne listove na internetu s kolegama i drugim profesionalnim korisnicima radnih listova.

Predmeti kreativne prezentacije

Pomiješajte svoje radne listove u tren oka sa smiješnim **slikama, oblačićima govora i oblacima misli**. Worksheet Crafter nudi brojne crteže za izradu **kreativnijih i poticajnijih** radnih listova.

Radni listovi

Pripremite svoje radne listove na papiru, Uz Worksheet Crafter, Workbook Wizard i Worksheet Go! app sve je to moguće - uz samo nekoliko klikova.

https://getschoolcraft.com/usermanual/en/hid_quickstart.html

„Budi kreativan: usmjeri se na dizajn, nove tehnologije i nauku!“

Olivier Malnuit

